

شهید جهمال تاهیر پیاوی هه‌لۆیست و نیشتمانپه‌روه‌ری

له‌سه‌ره‌تای سائی خویندنی 1966-1967دا که له لیوای عیماره‌وه گویزرامه‌وه بۆ سلیمانی.. هه‌رچه‌نده له‌وه‌به‌ریش هه‌ر مالم له سلیمانی بوو، زۆر له‌وه‌ براده‌رانه‌م ئەناسی که له بزوتنه‌وه‌ی کوردایه‌تیدا به‌ گیانیکی له‌خۆبوردوانه کاروخه‌باتیان ئەکرد، به‌لام پاش تیکه‌ل‌بوونم له‌گه‌ل رێکخسته‌کانی یه‌کیته‌ی مامۆستایانی کوردستاندا له مه‌کته‌بی سکرته‌ریه‌تدا زۆریه‌ی زۆری ئەو ئەندامانه‌م ئەناسی که ئەو سه‌رده‌مانه له‌ریزی پارتی و یه‌کیته‌ی مامۆستایاندا ئەندام بوون، له‌وانه (شه‌هید جهمال تاهیر و مامۆستا خه‌سه‌ره و حمید بابان) که هه‌میشه له‌گه‌ل یه‌کدا بوون و پیکه‌وه ئەبهران که له‌وه‌ سالانه‌دا، دوو مامۆستای لاو و دوو پیاوی چوست و چاک بوون له‌ریزه‌کانی پارتی و یه‌کیته‌ی مامۆستایانی کوردستاندا ئەسه‌رده‌مانه ئەوانه‌ی له‌ریزی پارتی و رێکخراوه‌کاندا کاریان ئەکرد، زۆتر تیکه‌ل‌بوون و زووتر یه‌کتیان ئەناسی و جگه له‌وه‌ی هه‌قال بوون، له‌ماوه‌یه‌کی که‌میشدا، ئەبوون به‌هاورێ و دۆستی یه‌کت، به‌تایبه‌تی له‌سه‌رده‌می گۆفاری (رێزگاری)دا که من تیایدا ده‌سته‌ی نووسه‌ران بووم و ئەو گه‌نجانه‌ش له‌مامۆستایان، قوتابیان هاتوچۆی گه‌رموگورپان هه‌بوو، زیاتر یه‌کترمان ئەبینی، که ئەوسالانه هه‌شتا مامۆستا جهمال تاهیر له‌یه‌کێک له قوتابخانه‌کانی ده‌روه‌ی شاردا بوو، له‌ دواییدا گویزرایه‌وه ناو شار، مامۆستا جهمال پیاویکی دیار و وریای ناو‌ریزه‌کانی پارتی دیموکراتی کوردستان (مه‌کته‌بی سیاسی) بوو، مامۆستا جهمال تاهیر که ئەندامی کۆنگره‌ی سییه‌می یه‌کیته‌ی مامۆستایانی کوردستان بوو که له‌مانگی ته‌مووزی 1968دا له سلیمانی به‌سه‌را، له‌وه‌دوو‌رۆژه‌ی کۆنگره‌دا مامۆستایه‌ک دیار و خاوه‌ن راو‌بو‌چوونی چاک و له‌باربوو که‌به‌وه‌ راو‌بو‌چوونانه‌ ده‌رگای لێدوانی گه‌رموگورتری دابوو به‌کۆنگره‌.

له‌سائی خویندنی 1981-1983 له‌بار و دۆخیکێ سه‌خت و ناله‌باری ناوشار و له‌گه‌رمه‌ی چالاکیه‌کانی هه‌یزی پێشمه‌رگه‌و له‌سه‌رده‌می هه‌لگیرساندنی جه‌نگی عێراق ئێیران و توندو تیژی ده‌زگا ئەمنیه‌یه‌کانی رێژمدا، بارودۆخی شاری سلیمانی که‌وتبووه ژێر حاله‌تیکێ سه‌ریازی توندو تیژ و گوشت و بردا، که‌رۆژانه خه‌لکی کورد له‌زیندانه‌کانی به‌غدا توند ئەکران و هه‌فتانه پۆل پۆل لاوانی کورد له قه‌سابخانه‌کانی مووسل و ئەبوغریبدا له‌سه‌ی‌داره ئەدران، که‌س و کاری پێشمه‌رگه‌و زیندانیه‌کان دوور ئەخرانه‌وه‌و خانوومالیان ئەروخینرا، ناله‌وه‌ رۆژگاره سه‌خته‌دا له‌وه‌ ساله‌دا (1981-1982) من له قوتابخانه‌ی سورکیو، له‌سه‌ر خواستی خۆم گویزرایه‌وه بۆ قوتابخانه‌ی بۆتان له‌سه‌رچنار که‌هه‌ردوو مامۆستایان جه‌مال تاهیر و خه‌سه‌ره‌بابان له‌وه قوتابخانه‌یه‌دا بوون که مامۆستا محمه‌د عه‌بدو‌للا مه‌عروف، باوکی شه‌هید رێزگار، به‌رپه‌وه‌به‌ری بوو.. مامۆستاکانی تریش که هه‌موویان له پیاوه چاکه‌کانی مامۆستایان بوون، به‌هاتنی من بۆ ئەو قوتابخانه‌یه پێخۆش‌حال بوون و رێزی منیان زۆر ئەگرت، به‌تایبه‌تی که ئەیانناسیم و ئەشیانزانی بۆ جاری دووم له جنووبه‌وه له‌پاش سی چوارسال گه‌راومه‌ته‌وه سلیمانی، به‌وانبوویه من هه‌یج ماندوو نه‌بم و نه‌جمه پۆله‌کانه‌وه، ئەوان له‌بری من ده‌سه‌کانه‌م و ده‌رگن، به‌لام من قه‌بوولم نه‌کرد، هه‌رچه‌نده هه‌یندی له ده‌سه‌کانیان هه‌ر به‌سه‌رخۆیاندا دابه‌شکردو ئەوساله پیکه‌وه له‌گه‌ل ئەو ده‌سته‌ی مامۆستایانه‌دا، سه‌ره‌رای سه‌ختی بارودۆخه سیاسی و عه‌سکه‌ریه‌یه‌که، سه‌ره‌رای زه‌ه‌رو زه‌نگی ئەمن و موخابه‌رات و به‌عسیه‌یه‌کانی ناوشار و به‌ ئاشکرا دوژمنایه‌تی کردنیان به‌ هه‌موو جه‌ماوه‌ری شار، به‌تایبه‌تی به‌وه‌که‌سانه‌ی که له‌نزیکه‌وه ئەیانناسین..

سەرەپرای ئەمانە ھەموو ئیئمە سائمان بەخۆشی بەسەر بردو لەوسالەدا لە بەھاردا، یەك دوو سەیرانمان بو
ناویاخەکانی سەرچنار کرد.

کاتبی ناحیە، رۆژیکیان ھاتە قوتابخانەکەو سەردانی پۆلەکانی کرد، بەمەبەستی پشکنین (تەفتیش) کە دیارە
تەفتیشکردنی پۆل و مامۆستا تەنیا لە دەسەلاتی سەرپەرشتیکار- موفەتیش و بەرپۆبەری پەروردیە، نەك
بەرپۆبەری ناحیەو کاتبەکە، تەنانەت بەرپۆبەری ئەمن و پۆلیسیش ناتوانن ئەو دەستەلاتە بدەنە خۆیان..
بەلام ئەو پیاو، بەلووت بەرزى خۆى وەك لێپرسراویكى بەعس، یان وەك جیگری بەرپۆبەری ناحیە، سەری
بەچەند پۆلیکدا کردبوو، لەوانە پۆلەکەى مامۆستا جەمال تاهیر و مامۆستا خەسرەو بابان و یەك دوو مامۆستای
تر.. ئەوانیش بەبى ئەوئى ناگادارى قوتابییان بکەن، یان خۆیان بەخیرھاتنى ئەوکەسە بکەن، ھىچ گوییان
نەدابووئى و پششتیان تیکردبوو، بەمە ئەوکابرا گەوجەیان زۆر توورەکرد، کە ھاتە دەرەو ئەو شکاتەى لای
بەرپۆبەر کردبوو، ھەر ئەوئىش پیاوانە بەرپەرچى دابۆو، پىی گوتبوو (تۆ ھىچ ئەو دەسەلاتەت نییە، کە بچیتە
ناوئۆلەکانەو تەفتیشى قوتابیان بکەیت.. کاتیکیش مامۆستایان ھاتنە دەرەو کاریکیان بەوکەسە کرد، کە جاریکى
تر سەرنەکاتەو بە قوتابخانەکەدا، بەتایبەتى ھەردوو مامۆستایان جەمال تاهیر و خەسرەو بابان.. ئەوئىش
ھەرەشەى ئەوئى لە مامۆستایان کردبوو کە گوايە (ئەمانە ھەموویان دژ بە "حزبى فائىدو سەیدالریس" ن و خۆیان
ئەبىننەو چىیان بەسەرئەھىنم!) لەدوایدا ئەمان بىستەو کە راپۆرتى داوئەتە ئەمنى سەرچنار، ئەیەوئیت
ئىجرائات لەگەل ئىدارەو مامۆستایاندا بکات!!

بۆیە ئەم کارە وایکرد کە زیاتر مامۆستا جەمال و مامۆستا خەسرەو بکەونەبەر چاوو لێپرسینەو.. تەنانەت
ئەگەر ئەو کابرایە ترسى ئەوئى نەبووایە کەمال و منداڵەکەى لەسەر چنارەو سەرچنار لە زۆرجار لە شەواندا
ئەکەوتە ژىر زەبرى پىشمەرگەو، ئەو ھىندە داخ لە دلېبوو کە کاریکى خراب لەگەل مامۆستایاندا بکات..

زۆرجار، بەتایبەتى لەدەوامى بەیاناندا و لە فرسەتى دواى دەرسى دووھەدا کە تیايدا مامۆستایان چایان
ئەخواردو، دەستئەکرا بە راگەیانندن خۆبەخۆى ناو مامۆستایان، لەوھشدا من ئەبووم بە میحوەرى گىرانەوئى ئەو
خۆبەخۆى ناو مامۆستایان، ئەو دەنگو باسانەى لە شەواندا لەرپى رادیۆکانى دەرەوئەدا بەدوایاندا ئەگەرپامو
بەیانیان بۆیانم ئەگىراپایەو.. بۆیە ھەندى جاریش مامۆستا جەمال تاهیر دەنگوباسى شۆرش و پىشمەرگەى تیکەل
ئەو ھەوالانە ئەکرد و لەدوایشدا پىی ئەگوتە، خۆ نابى ھەر گوئى لە شەرى ئىران- عىراق بگرین!

شەھىد جەمال لەگەل دوو کورپىدا رۆژانە لەناو شارەو بەپاسى سەرچنار ئەھاتن بۆ قوتابخانەى سەرچنار.. زۆر
جار وا رىك ئەکەوت منیش بە (لادا)کەى خۆم لەوکاتانەداو لەناو شارەو بەرەو قوتابخانە ئەبوومەو، کە
ئەگەیشتمە ئەم مەوقىفەى ئىستای بەرامبەر مەلئەندى سلیمانى.. کاک جەمال کە ئەىبىنیم راوھستام بۆخۆى
ھەلە ئەکردو حەزى ئەئەکرد سواربى، ھۆکەیشى ئەوھبوو، ئەیویست من بپارێزى، کە با کەس نەزانیت من و ئەو
دۆستایەتیمان ھەيە!.. ئەمەش خۆى درکاندى.. بۆیە منیش پىم وت بەخوا کاک جەمال، لەھەندى رووھو، من لەتۆ
قەشترم.. دەوھە توخوا سواربە، با منیش کەشقىم!!

بەراستى وەك وتم، ئەوسالەمان لەگەل ئەوئەستە مامۆستایەدا خۆشراوئەرد کە بۆ ساتى ئاینەدە من کرام بە
بەرپۆبەرى قوتابخانەى سوورکىوى سەرەتایى و ئەو برادەرانەم جیھىشت، بەلام ھەر لەوسالەدا یەك دووجار
سەردانى قوتابخانەکەم کردو، ئىتر ئەوھبوو مامۆستا جەمال تاهیر گىراو کەرۆژانە لەرپى شەھىد خەسرەو خالەو
ناکادارى ھەلۆیستە دلیرانەکەى ناوئىندانەکەى ئەمنى سلیمانى بووم.. کاتیکیش کەبەسەرەرزانەو لە لىبورندى

گشتیدا ئازاد كرا، سەردانىم كرد كه لەو رۆژەدا ژمارەيەكى زۆر لە ھاوڕێ و برادەران وەك من و مامۆستا جەمال
عەبدول ھاتبوون بۆ پیرۆزبایى بەربوونى.. لەدانیشتنىكى نیوسەعاتیدا، مامۆستا جەمال عەبدول بەشیوہ ناسك و
لەسەرخۆكەى خۆى، كەوتە قسەى خۆش پێكردنە، چەندین جار . . . خواردنەوہكەى كرد بە نۆشى گیانە!! . . .
ومامۆستا جەمال تاھیر یش ھیندە پێكەنى، لێدان و سزاو ئەشكەنجەكانى ئەوچەند مانگەى ئەمنەكەى
لەبیر چوووبۆوہ.

محەمەد نوری توفیق